

în timp ce povestirile sunt destinate „mai degrabă deliciilor adulților inițiați” (p. 293). Rolland urmărește să confrunte modelul textual al nuvelor și fațetelor din literatura recreativă cu cel abordat de La Fontaine, pentru a evidenția atât elementele comune, recuperate de autor din această literatură, cât și inovațiile ce decurg din măiestria artistică a poetului.

Studiul realizat de Tiphaine Rolland evidențiază în mod convingător rețeaua complexă de împrumuturi care definește literatura recreativă a Renașterii, sursă de inspirație esențială pentru La Fontaine. Numeroase trame narative au circulat timp de secole înainte de a fi adoptate de autorul francez, în forme mai mult sau mai puțin similare, preluate de la un compilator la altul. Totuși, La Fontaine se distinge de majoritatea compilatorilor epocii, prin faptul că nu se limitează la simple adaptări, ci rescrie minuțios textele împrumutate transformându-le în capodopere care continuă să fascineze criticii de mai bine de patru secole. Genul fabulei, în mod special, scoate în evidență geniul inovator al lui La Fontaine care, influențat de literatura recreativă, reînvie genul esopic, dându-i un suflu proaspăt și original.

Tiphaine Rolland reușește să ofere o perspectivă inovatoare asupra operei poetului francez, realizând o lucrare de referință atât pentru critica lafonteniană, cât și pentru înțelegerea transferurilor literare ce definesc culegerile de nuvele și fațete ale epocii.

Cătălin Bărbunță¹²

*

Ioan Milică, *Fabrica de fraze: Eminescu în lumea presei*, București, Editura Universității din București, 2023, 262 p.

Că despre Eminescu s-a scris enorm e un lucru îndeobște cunoscut și perfect explicabil dat fiind statutul de scriitor supracanonic pe care îl ocupă în catalogul general al literaturii române, unde și-a câștigat o poziție incontestabilă. Paradoxal, abundența bibliografică și diversitatea punctelor de vedere propuse de exegeza eminesciană au dus la o anumită osificare a figurii lui Eminescu, exercitând un efect inhibant asupra eminescologiei, pusă în situația dificilă de a încerca să găsească unghiuri inedite din care opera eminesciană poate fi (re)citită.

Volumul lui Ioan Milică *Fabrica de fraze. Eminescu în lumea presei* (Colecția Eseuri, Editura Universității din București, 2023, 262 p.) este rodul unei asemenea provocări, căreia eseistul ieșean caută să îi răspundă printr-o abordare interdisciplinară, în care se întâlnesc instrumente din sfera lingvisticii, pragmaticii, analizei discursului, teatrologiei, sursologiei, istoriei și criticii literare și, în sens larg, din sfera filosofiei culturii. De aici derivă aspectul mozaicat al cărții, fragmentarismul fiind el însuși a marcă a (post)postmodernității și al tendințelor din cercetarea filologică actuală, care caută să-și redefinească metodologia și discursul pentru a-și accesibiliza și eficientiza mesajul. Milică revizitează publicistica eminesciană încercând să-i explice articularea, mecanismele de funcționare, strategiile folosite și impactul. În acest sens, autorul pune în mișcare un angrenaj teoretic updatat, îmbinând surse clasice cu apariții recente, atât din câmpul cultural autohton, cât și din cercetarea

¹² Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău.

internațională, pentru a oferi cititorului o analiză convingătoare. Din fericire, cartea nu se păstrează în zona aridă a discursului academic, ci propune paranteze culturale și deschideri comparative necesare pentru o mai bună contextualizare a gazetăriei eminesciene. Ni se prezintă un scurt istoric al căilor ferate, al telegrafului sau al tiparului, prin intermediul cărora articolele lui Eminescu capătă un alt relief.

Fabrica de fraze ne oferă nu doar o radiografie a publicisticii eminesciene, ci și un chip din cerneală al poetului care și-a „descoperit vocația în activitatea gazetărească”. Ioan Milică îl surprinde pe Eminescu într-un moment de cotitură, pus în situația de a alege între literatură și gazetărie, opțiune automutilantă, care avea să-i aducă nopți nedormite, inamiciții și multă suferință. Cele două domenii nu sunt, de altminteri, incompatibile, ci complementare, eseistul insistând asupra faptului că „Peisajul variat și vast al publicisticii este, ca și opera literară, o oglindă a creativității eminesciene.” Ideea nu e deloc nouă. Au formulat-o, cu nuanțe și accente felurite, exegeți clasici ca Nicolae Iorga, G. Călinescu, Perpessicius sau Al. Oprea, dar și specialiști contemporani, de la Monica Spiridon la Iulian Costache. Ceea ce reușește Milică este să scoată analiza publicisticii eminesciene din patul procustian al lingvisticii și stilisticii și să contureze un profil convingător al unui gazetar care nu doar a scris, ci a și trăit ceea ce a scris, dedicându-se total, cu o vocație sacrificială unui demers relativ nou pentru cultura română: acela al jurnalismului cultural. Din acest unghi, Eminescu este un întemeietor, la o altă vârstă și într-o altă epocă, un ziarist modern, care a recurs la procedee din domeniul teatrului, pentru a pune în scenă un spectacol de idei și de limbaj unice în peisajul cultural al veacului său.

Adrian Jicu¹³

*

Cătălin Negoită (coord.), *Presa românească în comunism*, Galați, Galati University Press, 2022, 499 p.

Volumul coordonat de Cătălin Negoită include o selecție a lucrărilor prezentate la cea de-a XIV-a ediție a Congresului Internațional de Istorie a Presei, organizat de Asociația Română de Istorie a Presei la Galați, în anul 2021, manifestare care a avut ca tematică problematica presei românești în perioada comunistă. Înființată în 2007, Asociația Română de Istoria Presei desfășoară o activitate susținută în cercetarea de istorie a presei, reunind cadre universitare, istorici, bibliotecari, jurnaliști interesați de acest domeniu. Congresele anuale organizate de ARIP încă de la înființarea sa abordează, dintr-o perspectivă diacronică, diferite aspecte ale sistemului mediatic din România, Republica Moldova, presa comunităților românești din Serbia, Ungaria și Ucraina, devenind unele dintre cele mai prestigioase manifestări dedicate presei din comunitatea științifică românească.

La mai bine de 30 de ani de la căderea comunismului, studiile media acordă o mare importanță presei din epoca respectivă. Volumul coordonat de Cătălin Negoită aduce o contribuție semnificativă în planul cunoașterii și înțelegerii sistemului mediatic românesc din perioada recentă, alăturându-se altor apariții editoriale care

¹³ Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău.